

IKONOGRAFIA

KEĎ DOKÁŽEME ROZOSNAŤ UMELECA
NA ZÁKLADĚ NIEKOĽKÝCH GRAFICKÝCH
SYMBOLOV (IKON), UVEDOMÍME SI, AKO
HLBOKO TENTO UMELEC A JEHO DIELA
PRENIKLI DO NAŠEJ KULTÚRY A VEDOMIA.

Väčšina ľudí vie o van Goghovi aspoň tri veci: že si odrezal ucho, že v pomätení nakoniec spáchal samovraždu a že namaľoval *Slniečnice*. Všetky tri veci sú viac-menej pravdivé, ale poskytujú len veľmi obmedzený obraz o tomto umelcovi a jeho diele. Keď sa na jeho krátky život pozrieme s odstupom, zistíme, že osobná dráma ustúpi do úzadia a popredné miesta zaujmú jeho obrazy. Možno sa opýtame: Ako len, preboha, dokázal to, čo dokázal? Bez peňazí, iba so sporadickou podporou, čeliac častým náporom vysilujúcej choroby...

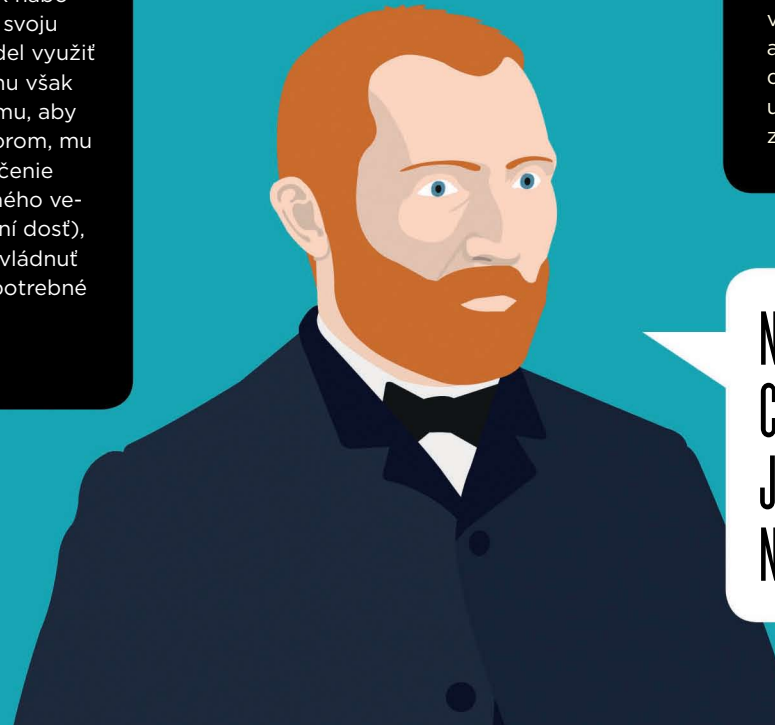
**MYSLÍM SI, ŽE SOM
NA ZAČIATKU NIEČOHO
SERIÓZNEHO.**

Predtým, ako sa začal venovať umeniu, sa van Gogh pokúšal vtesnať svoju osobnosť do rôznych iných úloh. Ako tínedžer pracoval v umeleckom obchode svojho strýka, ale jeho spôsoby boli príliš neotesané na to, aby vyhovovali zákazníkom, ktorí si neustále vyžadovali uisťovanie o ich dobrom vkuse. Keď ho nakoniec vyhodili, obrátil sa k náboženstvu: možno by svoju vášnivú povahu vedel využiť v kázňach. Ani to mu však nevyšlo – hoci k tomu, aby sa mohol stať pastorom, mu nechýbalo presvedčenie (a ako syn duchovného vedel o tomto povolaní dosť), nepodarilo sa mu zvládnuť formálne štúdium potrebné na získanie titulu.

Keď sa van Gogh vo veku 27 rokov konečne vrhol na umenie, musel vynaložiť mnoho vytrvalosti a svedomitého úsilia a nemalé množstvo času, kým prerazil. Slávne obdobie rozkvetu počas niekoľkých posledných rokov mu bolo odmenou za život plný neustálych konfliktov, sklamaní a hlbokých depresíí.

Hoci v určitých veciach mu šťastie veľmi neprialo, stálo na jeho strane v prípade jeho brata a ešte viac švagrinej. Theo bol Vincentovi neustálou oporou; dával mu rozumné rady a tolko peňazí, koľko si mohol dovoliť, aby mu pomohol naplniť jeho sen stať sa umelcom. Navyše, po smrti oboch bratov Theova manželka Johanna robila všetko, čo bolo v jej silách, aby zvýšila jeho umeleckú prestíž, a dielam umožnila získať uznanie, ktoré im právom patrí. A ani to tak dlho netrvalo. Svet umenia si začínal uvedomovať, čo si predtým všimli van Goghovi predvídaví súčasníci, ako bol Gauguin, a síce že má nový a jedinečný pohľad na svet, ktorý – ako to už u skutočného umenia býva – ukazoval inak známe veci v novom a neobvyklom svetle.

**NÁPADY NA OBRAZY MI
PRICHÁDZAJÚ V HOJNOM POČTE.
JE ZO MŇA PRIAM STROJ
NA MAĽOVANIE.**

**ČÍM SOM STARŠÍ, ŠKAREDŠÍ, ZLOSTNEJŠÍ, CHORĽAVEJŠÍ A CHU-
DOBNEJŠÍ, TÝM VIAC MÁM POTREBU POMSTIŤ SA ZA TO PO-
UŽÍVANÍM ŽIARIVÝCH, SÝTYCH A VHODNE ROZVRHNUÝCH FARIEB.**

Van Gogh sa nedožil toho, aby zožal odmenu za svoju náma-
hu. Dnes sa jeho diela používajú na všetko možné – od záster
až po škatule na sušienky, a preto je ťažké pozeráť sa na jeho
maľby rovnakými očami ako po prvý raz. Stojí však za to pre-
čítať si niečo o jeho živote a dobe, získať nejaké poznatky
a rozhľad, a potom sa znova pozrieť na jeho práce. Naplno
maľoval iba čosi vyše desať rokov, ale jeho tvorba je mimo-
riadna, čo do kvality aj kvantity: viac než 2 000 diel a hro-
mada listov, ktoré odhaľujú, že o svojich dielach mal takú
jasnú predstavu ako máloktorý umelec.

**NORMÁLNOŠŤ JE AKO VY-
DLÁŽDENÁ CESTA: POHODLNÁ
NA KRÁČANIE, ALE NERASTÚ
NA NEJ NIJAKÉ KVETY.**

Umenie Vincenta van Gogha
v dekádach po jeho smrti upútalo
a stále púta milióny ľudí. A ako po-
vedal historik umenia Julian Bell,
vzhľadom na mimoriadnosť toho, čo
dosiahol, „nám neprináleží nazývať
ho šíleným“.

01

ŽIVOT

„ČO BY TO BOL ZA ŽIVOT,
KEBY SME NEMALI ODVAHU
POKÚSIŤ SA O HOCIČO?“

- van Gogh v liste bratovi Theovi, 29. december 1881, Haag